

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.002.01.2021

**Pani
Małgorzata Chrapek
Wójt Gminy Wieprz
ul. Centralna 5
34-122 Wieprz**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/044 – Zapewnienie dziennej opieki osobom starszym w ramach realizacji Programu „Senior +”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Wieprzu, ul. Centralna 5, 34-122 Wieprz (<i>Urząd lub Gmina</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Chrapek, Wójt Gminy Wieprz ¹ . (akta kontroli str. 3-4)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Polityka senioralna realizowana przez gminę. 2. Wykonywanie dotowanych zadań, uzyskanie zakładanych efektów oraz przestrzeganie zasad wykorzystania środków określonych w Programie „Senior+”.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020, z wykorzystaniem informacji i dokumentów sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Barbara Madejska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 7/2021 z dnia 11 stycznia 2021 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Zaświadczenia Gminnej Komisji Wyborczej z dnia 21 listopada 2018 r. oraz z dnia 27 listopada 2014 r.; dalej: *Wójt*.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

Uczestnictwo w Programie „Senior +” było skutecznym narzędziem polityki senioralnej realizowanej przez Gminę Wieprz. Szeroki zakres podjętych działań, tj. utworzenie zarówno Dziennego Domu Senior+, jak i pięciu Klubów Senior+, odpowiadał zdiagnozowanym potrzebom społeczności lokalnej i wpisywał się w politykę społeczną i socjalną Gminy.

Gmina opracowała Strategię rozwiązywania problemów mieszkańców na lata 2014-2020 oraz 2021-2030; dokonywała oceny zasobów socjalnych i terminowo przekazywała ją Radzie Gminy Wieprz. Dwukrotnie przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców, w tym seniorów, opracowując diagnozę potrzeb społeczności lokalnej. W ramach pomocy społecznej Gmina podejmowała różne działania dedykowane mieszkańcom, w tym również osobom starszym, m.in. usługi opiekuńcze sprawowane w miejscu zamieszkania, pobyty w domu pomocy społecznej, posiłki w ośrodku wsparcia, zasiłki celowe na zakup żywności. Na uwagę zasługuje fakt, iż nie odnotowano sytuacji odmowy udzielenia wsparcia ze względów finansowych, a także otwartość Gminy na udzielanie innych form wsparcia swoich mieszkańców, w przypadku zaistnienia takiej potrzeby.

Gmina Wieprz była uczestnikiem programu rządowego Senior+ w 2019 r., tworząc Dzienny Dom Senior+, będący jedną z form wsparcia mieszkańców w wieku 60+. Oferta w ramach programu została złożona w 2018 r., a umowę na realizację zadania publicznego Gmina podpisała z Wojewodą Małopolskim w 2019 r. Utworzenie placówki Senior+ wpisywało się w politykę społeczną i socjalną Gminy. Planowany koszt całkowity zadania wynosił 890 724,30 zł, w tym wysokość dotacji z budżetu państwa – 300 000 zł, zatem udział środków własnych w realizacji zadania stanowił 66,3% kosztów ogółem.

O możliwości skorzystania ze wsparcia w placówce Gmina informowała w różnorodny sposób, w tym poprzez tablice ogłoszeń w różnych jednostkach organizacyjnych, stronę internetową, ogłoszenia parafialne. Gmina i Rada Gminy wydała zarządzenia i uchwały odnośnie do funkcjonowania placówki, zasad rekrutacji i funkcjonowania oraz odpłatności. Przy realizacji zadania Gmina prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową środków, a badanie wszystkich dowodów księgowych związanych z realizacją zadania wykazało, że zawierały one wymagane informacje wyszczególnione w załączniku nr 2 do umowy. Realizacja zadania publicznego miała mieć miejsce w okresie od 1 marca do 31 grudnia 2019 r. i dokumentacja potwierdziła terminowe jej wykonanie. Gmina przedłożyła terminowo rozliczenie końcowe, wykazując kwotę poniesionych wydatków w wysokości 890 394,56 zł, czyli niższą niż planowana o 329,74 zł, co skutkowało obniżeniem przez Wojewodę wysokości udzielonej dotacji do wysokości 299 888,94 zł. Gmina dokonała zwrotu dotacji w wysokości 111,06 zł w wyznaczonym terminie. Udział środków własnych w realizacji zadania pozostał na poziomie 66,3% kosztów ogółem.

Na funkcjonowanie Domu Gmina złożyła ofertę w ramach programu Senior+ w edycji 2020 r., niemniej z uwagi na fakt uzyskania dofinansowania ze środków unijnych, zrezygnowano z uczestnictwa w programie rządowym, przy czym Gmina przekazała Wojewodzie Małopolskiemu w styczniu 2021 r. wymagane sprawozdanie z trwałości realizacji zadania.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

W ocenie NIK, na uwagę zasługuje fakt, iż Gmina oprócz wymienionej wyżej placówki, utworzyła w 2018 r. na terenie sołectw wchodzących w jej skład pięć Klubów Senior+, które w latach 2019-2020 świadczyły wsparcie dla 150 mieszkańców. Oględziny Domu oraz Klubu Senior+ wykazały spełnianie przez te placówki wymogów i standardów, wynikających z Programu Senior+.

W toku kontroli stwierdzono uchybienie formalne, niemające istotnego wpływu na ocenę działań podejmowanych przez Gminę, polegające na złożeniu po zakończeniu realizacji zadania rozliczenia końcowego w zakresie rzeczowym i finansowym z 17-dniowym opóźnieniem, tj. z naruszeniem obowiązującego zgodnie z umową 60-dniowego terminu, liczonego od dnia, w którym realizowana była ostatnia płatność związana z finansowaniem inwestycji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Polityka senioralna realizowana przez Gminę

Opis stanu faktycznego

1.1. Rozpoznanie sytuacji osób starszych na terenie Gminy.

W 2018 r. Gmina przeprowadziła badanie ankietowe wśród nieaktywnych zawodowo mieszkańców w wieku powyżej 60 lat, w którym wzięło udział 68⁵ seniorów, którego celem było zebranie opinii na temat problemów osób starszych. Dane uzyskane z badania miały być podstawą diagnozy społeczno-demograficznej, niezbędnej w przygotowaniu projektu stworzenia Dziennego Domu Senior⁶⁺. W badaniu pytano m.in. o wiek, płeć, zainteresowania odnośnie do pobytu w placówce, sytuację zdrowotną, rodzinną i strukturę gospodarstwa domowego, gotowość do partycypowania w kosztach pobytu w placówce, sposób spędzania czasu wolnego, preferowane formy uczestnictwa w placówce (w tym zajęcia rehabilitacyjne), problemy społeczne dotyczące najczęściej osoby starsze.

Z badania wynikało m.in. że 43 osoby były zainteresowane pobylem w placówce, przy czym z dowozu do placówki chciało skorzystać 40 seniorów. Wśród aktywności, w których seniorzy chcieliby uczestniczyć były m.in. wycieczki turystyczne (37 osób), spotkania tematyczne i zajęcia plastyczne (17 osób), udział w inicjatywach o charakterze kulturalnym (15 osób), zajęcia sportowe (trzy osoby) oraz zajęcia rehabilitacyjne (50 osób).

Oprócz powyższego badania, Gmina przeprowadziła w 2019 r. badanie, w którym wzięły udział 92 osoby dorosłe⁷, a którego celem było zidentyfikowanie głównych obszarów słabości środowiska społecznego, jego potrzeb i aspiracji. Wynikiem badania była „Diagnoza potrzeb społeczności lokalnej Gminy w zakresie aktywności edukacyjnej i rozwoju kompetencji kluczowych osób dorosłych [...]”⁸, obejmująca m.in. główne problemy społeczne w środowisku

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Z tego 52 kobiety oraz 16 mężczyzn.

⁶ Dalej: Dzienny Dom, Dom lub placówka.

⁷ W wieku od 18 do 65 lat i więcej, z tego ¼ badanych to osoby na emeryturze i niepracujące.

⁸ Diagnoza potrzeb społeczności lokalnej Gminy Wieprz w zakresie aktywności edukacyjnej i rozwoju kompetencji kluczowych osób dorosłych oraz ocena potencjału Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Mikołaja Kopernika w Nidku do pełnienia roli LOWE, przeprowadzona w ramach projektu „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji na rzecz aktywizacji edukacyjnej osób dorosłych” POWER.02.14.00-00-1007/2019. Oferta LOWE, zgodnie z przyjętym harmonogramem będzie wdrażana od listopada 2020 r. do końca listopada 2021 r.

lokalnym, sytuację związaną z klientami ośrodka pomocy społecznej, a także analizę instytucji zajmujących się opieką nad seniorami, wskazując, że poprawa jakości życia osób starszych jest jednym z celów strategicznych Strategii. W opracowaniu wskazano formy pomocy osobom starszym, poprzez udział w projekcie rządowym Senior+ (Dzienny Dom oraz na Klub Senior+).

Sytuacja osób starszych była również przedmiotem analizy przedstawionej w Strategii na lata 2014-2020 oraz na lata 2021-2030⁹.

(akta kontroli str. 5-75; 88-151; 532-563; 673-698)

1.2. Rodzaje usług społecznych kierowanych do osób starszych.

Pośród dostępnych form wsparcia świadczonych osobom starszym na terenie Gminy były usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz umieszczenie potrzebujących w domach pomocy społecznej (DPS). Gmina oferowała także wszystkim mieszkańcom (w tym seniorom) zasiłki celowe na zakup żywności oraz posiłki¹⁰.

Na terenie Gminy funkcjonował również Gminny Środowiskowy Dom Samopomocy (GŚDS) świadczący usługi osobom niepełnosprawnym intelektualnie¹¹, służący budowaniu oparcia społecznego i przygotowujący do życia w społeczeństwie oraz funkcjonowania w środowisku.

Ponadto w 2020 r. rozpoczął działalność Dzienny Dom Senior+, a w latach 2019-2020 działały Kluby Senior+.

Mieszkańcy Gminy nie korzystali ze specjalistycznych form pomocy, rodzinnych domów pomocy oraz mieszkań chronionych.

Wójt Gminy wyjaśniła, że *specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane były m.in. poprzez powołane w tym celu instytucje: Gminny Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Dzienny Dom Opieki i Aktywizacji Osób Niesamodzielnych*¹². *Ponadto w sytuacjach pojawiającego się zapotrzebowania na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, usługi takie były realizowane (w 2018 r. dla jednej osoby, w 2019 r. również dla jednej osoby).* Wójt wyjaśniła również, że *w kwestii rodzinnych domów pomocy społecznej na terenie gminy nie stwierdzono zapotrzebowania na tego typu usługi, a usługa „mieszkanie chronione” była prowadzona w ramach projektu Sami dzielni.* Ponadto wyjaśniła, że *w razie pojawienia się osoby potrzebującej Gmina jest w pełni gotowa zapewnić te świadczenia.*

Średni czas oczekiwania na realizację świadczeń wynikających z art. 50-54 ustawy o pomocy społecznej¹³ uzależniony był od danej formy pomocy i wynosił - w przypadku usług opiekuńczych lub specjalistycznych opiekuńczych – do miesiąca od złożenia wniosku do wydania decyzji, w przypadku ośrodków wsparcia - od jednego do 40 dni¹⁴, a w przypadku kierowania do DPS - czas oczekiwania na wydanie decyzji wynosił od 43 dni¹⁵ do 6,5 miesiąca¹⁶.

(akta kontroli str. 5-75; 497-500; 564-581)

⁹ Co zostało szerzej przedstawione w dalszej części niniejszego wystąpienia.

¹⁰ W ramach rządowego programu na lata 2019-2023 „Posiłek w szkole i w domu”.

¹¹ Dom przeznaczony dla 25 osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności intelektualnej, w tym niepełnosprawności sprzężonej.

¹² Nazwa Dziennego Domu Senior+ od 1 stycznia 2020 r. została zmieniona, po przejściu na dofinansowanie ze środków programu operacyjnego.

¹³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – Dz.U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.; *dalej ustawa o pomocy społecznej.*

¹⁴ W tym przypadku konieczne było wydanie postanowienia o przedłużeniu postępowania ze względu na konieczność zajęcia w sprawie stanowiska przez inny organ (otrzymanie z KRUS odpowiedzi na wniosek dotyczący wysokości pobieranej emerytury).

¹⁵ Wniosek z 4 grudnia 2017 r.; decyzja o umieszczeniu w DPS z 16 stycznia 2018 r.

¹⁶ Postanowienie sądu o umieszczeniu bez zgody klienta w DPS z dnia 14 lutego 2018 r.; uprawomocnienie postanowienia – 14 sierpnia 2018 r., decyzja kierująca do DPS z dnia 27 sierpnia 2018 r.

1.3. Informacje dotyczące możliwości uzyskania wsparcia publikowane były na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy oraz sołectw¹⁷, wchodzących w jej skład, a także w siedzibach jednostek organizacyjnych¹⁸. Ponadto informacje zostały przekazane do odczytania w trakcie ogłoszeń parafialnych przez proboszczów parafii znajdujących się na terenie Gminy¹⁹.

(akta kontroli str. 67-74; 76-87; 505-506; 609-617)

1.4. Finansowanie pomocy społecznej świadczonej osobom starszym.

Na realizację zadań wynikających ze Strategii rozwiązywania problemów społecznych (w tym osobom starszym) Gmina zaplanowała środki finansowe ujęte w pierwotnej uchwale budżetowej na lata 2018-2020 w wysokości odpowiednio: 1 768,05 tys. zł; 1 704,35 tys. zł i 2 902,26 tys. zł (łącznie 6 374,66 tys. zł).

Kwota środków wydatkowana przez Gminę na realizację zadań wynikających ze Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynosiła w wymienionym wyżej okresie odpowiednio: 1 832,36 tys. zł; 1 985,94 tys. zł i 2 413,14 tys. zł (łącznie 6 231,44 tys. zł²⁰).

Kwota środków przeznaczona dla GOPS na różne formy wsparcia mieszkańców (w tym seniorów) ujęta w pierwotnej uchwale budżetowej wynosiła odpowiednio: 1 169,96 tys. zł; 1 731,61 tys. zł i 2 021,83 tys. zł (łącznie 4 923,40 tys. zł), przy czym GOPS przedkładał do Gminy plany wydatków w wysokości odpowiednio: 1 403,10 tys. zł; 1 899,85 tys. zł i 2 267,69 tys. zł (łącznie 5 570,64 tys. zł).

Kwota środków wydatkowanych przez GOPS na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej to odpowiednio 1 314,05 tys. zł; 1 643,09 tys. zł i 2 027,82 tys. zł (łącznie 4 984,96 zł²¹), z tego na pomoc wynikającą z art. 50-54 ustawy o pomocy społecznej dedykowaną seniorom odpowiednio w danym roku: 74 tys. zł; 77 tys. zł i 516 tys. zł (łącznie 667 tys. zł), w tym wydatki poniesione w latach 2018-2020 na usługi opiekuńcze sprawowane w miejscu zamieszkania odpowiednio: 12 tys. zł; 21 tys. zł i 24 tys. zł (łącznie 57 tys. zł)) oraz pobyt w DPS odpowiednio: 62 tys. zł; 56 tys. zł i 80 tys. zł (łącznie 198 tys. zł), a także usługi opiekuńcze w ośrodku wsparcia 343 tys. zł (w 2020 r.) oraz posiłki w ośrodku wsparcia 69 tys. (w 2020 r.)²².

Wójt wyjaśniła, że w latach 2018-2020 przedkładano Radzie Gminy 9 projektów uchwał obejmujących swym zakresem działania wobec osób starszych, z których wszystkie zostały przyjęte do realizacji oraz że Rada Gminy przychylnie odnosi się do inicjatyw podejmowanych przez GOPS, a działania podejmowane na rzecz wsparcia społeczności lokalnej są akceptowane. Wyjaśniła również, że kwota przyznanych środków w pierwszej uchwale budżetowej zawsze jest niższa od zaplanowanej we wniosku do budżetu przedkładanym przez kierownika GOPS, nie wpływa to jednak bezpośrednio na zakres świadczonych usług. Nie były wydawane decyzje odmowne z tytułu braku środków, a trakcie planowania budżetu GOPS na kolejny rok planuje się zawsze wyższe wydatki w celu zabezpieczenia środków na ewentualne projekty czy na potrzeby nowych klientów (np. na zasiłki z tytułu zdarzenia losowego).

(akta kontroli str. 564-571; 582-587)

¹⁷ Tj. Frydrychowice, Nidek, Gierałtowiec i Przybradz.

¹⁸ Gminny Ośrodek Kultury, GSDS, żłobek, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – dalej: GOPS.

¹⁹ Parafie: Wieprz, Frydrychowice, Przybradz, Gierałtowiec i Nidek.

²⁰ Co stanowiło 97,75% w stosunku do środków ujętych w uchwale budżetowej.

²¹ Co stanowiło 101,25% w stosunku do środków ujętych w uchwale budżetowej; w stosunku do środków wnioskowanych przez GOPS do Gminy – 89,48%.

²² Seniorzy korzystali również z innych form pomocy, ale GOPS nie prowadzi szczegółowej ewidencji tylko osób starszych, którzy z nich korzystali, np. posiłki i zasiłki z pomocy społecznej.

1.5. Rozwój poszczególnych form pomocy seniorom na terenie Gminy.

Średnia liczba mieszkańców Gminy w latach 2017-2020 wynosiła 12 369,75²³. Średnia liczba mieszkańców Gminy w wieku powyżej 60 lat²⁴ objętych opieką wynosiła w wymienionym okresie 58,75²⁵.

Z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania korzystały w wymienionym okresie: jedna osoba w 2017 r., dwie w 2018 r., trzy w 2019 r. i sześć w 2020 r. Z wymienionej formy pomocy skorzystały wszystkie ubiegające się o pomoc osoby. Średni miesięczny koszt świadczenia usług opiekuńczych jednej osoby starszej wynosił od 958,76 zł w 2017 r.; 879,65 zł w 2018 r.; 672,53 zł w 2019 r. do 629,02 zł (2020 r.).

Jak wyjaśniła Kierownik GOPS, koszt usług opiekuńczych w przeliczeniu na osobę spadał ze względu na zmianę zapotrzebowania i zmianę specyfiki na te usługi w środowisku. Obecnie z usług opiekuńczych korzystają nie tylko osoby samotne, ale również w rodzinie, gdzie rodzina włącza się w sprawowanie opieki nad członkiem rodziny, co powoduje, że liczba godzin usług świadczonych na osobę jest niższa. Ponadto wyjaśniła, że ubywa osób samotnych, które całkowicie są zależne od pomocy ośrodka i wymagają intensyfikacji usług opiekuńczych. Daje to możliwość objęcia pomocą większej liczby osób w miejscu zamieszkania.

Liczba osób, które w latach 2017-2020 korzystały z DPS wynosiła odpowiednio: 2, 3, 4, 5, a pomoc w tym zakresie uzyskały wszystkie osoby ubiegające się o korzystanie z DPS. Średni miesięczny koszt pobytu w DPS jednej osoby wynosił od 2 029,76 zł (w 2017 r.), 2 497,29 zł (w 2018 r.), 2 323,89 zł (w 2019 r.) do 2 285,69 zł (w 2020 r.).

Jak wyjaśniła Kierownik GOPS, koszt gminy za pobyt klientów w DPS zależał od miesięcznego kosztu utrzymania w DPS oraz od wysokości opłaty wnoszonej przez klienta, która stanowi 70% jego dochodu. W 2020 r. koszty dla gminy obniżyły się ze względu na dodatkowe świadczenie 500+ dla emerytów i rencistów, co zwiększyło koszt dla pensjonariusza DPS.

Z zasiłku celowego na zakup żywności korzystało w latach 2019-2020 odpowiednio: 14 i 17 osób, a z posiłków jedna osoba w 2019 r. i jedna osoba w 2020 r. Z pomocy w ramach GŚDS - w każdym roku objętym kontrolą – korzystały dwie osoby starsze. Liczba osób objętych wsparciem w 2020 r. w Dziennym Domu Seniora wynosiła 20, przy czym liczba osób ubiegających się o korzystanie z placówki wynosiła 22. Średni koszt pobytu jednej osoby wynosił 2 132,02 zł. Placówka świadczyła usługi socjalne, edukacyjne, kulturalno-oświatowe, sportowe, aktywności ruchowej, aktywizujące społecznie, opiekuńcze i psychologiczne oraz terapię zajęciową. Liczba osób uczestniczących w wymienionych formach zajęć wynosiła od 17 (kulturalno-oświatowe) do 20 (m.in. edukacyjne, aktywności ruchowej, aktywności ruchowej, aktywizującymi społecznie). Liczba mieszkańców objętych wsparciem w latach 2019-2020, w ramach Klubów Senior+, wyniosła w każdym roku 150 i wszystkie ubiegające się osoby zostały objęte wsparciem. Średni miesięczny koszt pobytu jednej osoby w placówce wynosił 37,78 zł (lata 2019-2020). Wydatki na funkcjonowanie

²³ Z żadnej z form pomocy wynikających w ustawy o pomocy społecznej nie skorzystało średnio 12 311 mieszkańców, tj. w 2017 r. – 12 252; w 2018 r. – 12 363; w 2019 r. – 12 426; w 2020 r. – 12 438.

²⁴ Średnia liczba mieszkańców Gminy, objętych opieką, w grupie wiekowej 60-69 wynosiła 30,5 osoby; w grupie wiekowej 70-79 lat – 13 osób; powyżej 80 lat – 15,25 osób.

²⁵ W 2017 r. – 12 199 osób; w 2018 r. – 12 308; w 2019 r. – 12 360; w 2020 r. – 12 377.

Klubów wynosiły: 175 000 zł w 2018 r.²⁶, 68 000 zł w 2019 r. oraz 58 501,14 zł w 2020 r., z tego w ramach dotacji Programu – odpowiednio – 140 000 zł, 27 200 zł i 23 400,46 zł.²⁷

(akta kontroli str. 497-500; 667-668)

1.6. W przyjętej w Gminie Strategii rozwiązywania problemów społecznych, przyjętej na lata 2014-2020²⁸ przedstawiono charakterystykę Gminy, w tym w zakresie sytuacji demograficznej, sytuacji na rynku oraz z zakresu infrastruktury społecznej, a tu m.in. opieki zdrowotnej, bezpieczeństwa i gospodarki mieszkaniowej. Dokonano w niej również analizy najważniejszych problemów społecznych, w tym ubóstwa, bezrobocia, a także starości, uznając ją za lokalny problem społeczny. Przedstawiono strategię rozwiązywania problemów społecznych, dokonując analizy SWOT i definiując misję i wizję strategii, a także cele strategiczne i szczegółowe m.in. w zakresie poprawy jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych, tj. tworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym pełnienie społecznie aktywnej roli i integrację ze środowiskiem oraz przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych poprzez dążenie do zwiększenia aktywności życiowej oraz pomoc w łagodzeniu trudności wynikających z wieku i stanu zdrowia. W prognozowanych zmianach w zakresie objętym Strategią zamierzano zmierzać w kierunku poprawy warunków życia i tworzenia równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom, a wdrażane rozwiązania ukierunkowane mają być na podniesienie poziomu prawidłowego wypełniania przez rodziny przynależnych im funkcji, wzrost jakości życia osób niepełnosprawnych, tworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób starszych oraz podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców.

Wśród ustalonych kierunków działań zmierzających do osiągnięcia wymienionych wyżej celów były m.in. promowanie wolontariatu na rzecz ludzi niepełnosprawnych i starszych, dalszy rozwój usług opiekuńczych świadczonych przez GOPS na rzecz ludzi chorych i starszych, minimalizowanie potencjalnych przyczyn wykluczenia społecznego osób starszych poprzez zaspokajanie ich podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia pielęgnacyjnego, świadczenia pracy socjalnej), stały rozwój usług opiekuńczych na rzecz osób starszych, cykliczne organizowanie „Dni Seniora”, inicjowanie i wspieranie ośrodków wsparcia, podjęcie działań w celu utworzenia na terenie gminy DPS, inspirowanie społeczności lokalnej do tworzenia lokalnych systemów wsparcia w oparciu o ideę sąsiedzkiej pomocniczości, a także rozwój wolontariatu na rzecz pomocy różnym grupom społecznym.

Jak wyjaśniła kierownik GOPS, *Gmina będzie realizować wyznaczony w Strategii cel strategiczny pn. doskonalenie systemu wsparcia dla osób starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych poprzez następujące przedsięwzięcia: 1. stały monitoring sytuacji demograficznej gminy; 2. Rozwijanie form wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.* Wyjaśniła, że *monitoring sytuacji demograficznej pozwoli na określenie potrzeb i zmian w grupie docelowej co pozwoli na realizację odpowiednich form wsparcia dla seniorów z terenu Gminy. Zadania dla*

²⁶ Utworzenie pięciu Klubów Senior+ Moduł I - po 30 osób w każdym z nich. Rozpoczęcie działalności Klubów – od 1 stycznia 2019 r.

²⁷ Środki własne Gminy odpowiednio: 35 000 zł, 40 800 zł i 35 100,68 zł.

²⁸ Strategia została przyjęta Uchwałą nr XXX/288/13 Rady Gminy z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie: przyjęcia Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wieprz na lata 2014-2020; kolejna Strategia na lata 2021-2030 została przyjęta przez Radę Gminy uchwałą nr XXI/182/2021 z dnia 29 stycznia 2021 r.; dalej *Strategia*.

poszczególnych instytucji – jednostek gminnych określają odpowiednie ustawy; np: ustawa o pomocy społecznej nakłada na ośrodek pomocy społecznej obowiązek realizacji usług opiekuńczych czy specjalistycznych usług opiekuńczych. Ustawa ta daje możliwość tworzenia ośrodków wsparcia i dziennych domów pomocy społecznej które działają w sferze opieki i pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym. Jednostki te mają ściśle określone przepisami zasady działania i formy pomocy. Działania prowadzone będą w podobny sposób jak dotychczas. W celu realizacji zdiagnozowanych potrzeb w środowisku senioralnym, w miarę możliwości, Gmina będzie korzystać ze środków zewnętrznych (granty, konkursy, projekty).

Źródłami finansowania działań zapisanych w Strategii miały być środki własne Gminy oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych, w tym: rządowe, pozarządowe, unijne, programy celowe.

Strategia miała być monitorowana co dwa lata, poczynając od II kwartału 2016 r. w oparciu m.in. o wskaźniki w obszarze: dotyczącym ludności, dotyczącym problemów społecznych (liczba klientów pomocy społecznej, powody korzystania z pomocy, formy pomocy) oraz liczby programów i projektów będących narzędziami realizacji Strategii. Monitoring/ewaluację Strategii²⁹ przeprowadzono w lipcu 2016 i 2018 r.³⁰

W 2020 r. ewaluacji nie przeprowadzono z uwagi na fakt, iż Wójt powołała³¹ zespół ds. opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych na kolejne lata. W Strategii na lata 2021-2030 Rada Gminy, przyjętej w styczniu 2021 r.³², przedstawiono m.in. diagnozę sytuacji społecznej (w tu m.in. ogólną charakterystykę Gminy, strukturę demograficzną, system edukacji, zasoby mieszkaniowe, problemy, w tym problem bezrobocia i rynku pracy, problem przemocy w rodzinie, problem alkoholowy, a także oferowaną pomoc społeczną), prognozowane zmiany (w tym monitoring i ewaluację) a także cele generalne i strategiczne (w tym dotyczące rozwijania form wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, z uwzględnieniem wskaźników realizacji, źródła finansowania i harmonogramów realizacji). Wskazano także ramy finansowe na poszczególne lata realizacji przyjętej Strategii, które określono jako limit środków, które gmina zamierza przeznaczyć na realizację zadań. W Strategii zapisano, że „określenie ram finansowych na poziomie celów strategicznych poprzedzono analizą kosztów poszczególnych przedsięwzięć w ramach celów strategicznych możliwych źródeł finansowania oraz prognozą finansową na poszczególne lata realizacji Strategii. W ramach finansowych zawarto adnotację, że zastrzega się możliwości dokonywania korekt finansowych ze względu na możliwość dostępności środków finansowych własnych oraz zewnętrznych ze względu na fakt, iż określone ramy finansowe opierają się wyłącznie na prognozie finansowej, która może ulec zmianie.

(akta kontroli str. 5-75; 532-563; 564-571; 673-698)

²⁹ Monitoring Strategii przekazano Radzie Gminy 20 czerwca 2016 r.; ewaluację - 13 sierpnia 2018 r.

³⁰ W monitoringu przedstawiono m.in. wskaźniki monitoringu, infrastrukturę, lokalne problemy społeczne (w tym liczbę rodzin i formy pomocy, wraz z kwotami) zrealizowane aktywności na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, a także w zakresie partnerstwa na rzecz aktywnej integracji środowiska lokalnego. W ewaluacji wykazano m.in. ponoszenie odpłatności za pobyt w DPS, udział w projekcie pn. „Wspieranie osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą przez prowadzenie ośrodka wsparcia”³⁰, organizowanie „Dni Seniora” dla osób starszych w każdej miejscowości oraz udział w projekcie „Koperta Życia”.

³¹ Zarządzenie nr 67/2020 z 23 września 2020 r.

³² Uchwała nr XXI/182/2021 Rady Gminy Wieprz z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wieprz na lata 2021-2030.

1.7. Ocena zasobów pomocy społecznej.

W latach 2018 i 2019 Gmina dokonała oceny zasobów pomocy. Dokumenty zawierały elementy wskazane w art. 16a ust. 1-3 ustawy o pomocy społecznej, w tym m.in. przedstawiono lokalną sytuację demograficzną i społeczną, infrastrukturę, kadre, nakłady finansowe poniesione na pomoc społeczną, współpracę z organizacjami pozarządowymi. Przedmiotowe oceny obejmowały osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład liczbowy. Oceny zostały przedstawione Radzie Gminy, zgodnie z wymogami art. 16a ust.4 ustawy o pomocy społecznej, tj. 30 kwietnia 2019 i 2020 r.

(akta kontroli str. 56-65)

1.8. Inne lokalne programy skierowane do osób starszych.

W latach 2019 i 2020, w ramach Wieloletniego rządowego programu „posiłek w szkole i w domu 2019-2023”, z posiłków skorzystało dwóch seniorów (po jednej osobie w każdym ze wskazanych lat), a także 31 osobom (14 osób w 2019 r. oraz 17 w 2020 r.) udzielono zasiłku celowego na zakup żywności.

W okresie objętym kontrolą Gmina, poprzez GOPS, realizowała ponadto m.in. poniższe projekty dedykowane mieszkańcom (w tym seniorom):

-/„Sami –Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z Małopolski – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie (lider projektu) wspólnie z: Gminą Wieprz, Gminą Miejską Kraków, Gminą Miasta Tarnowa, Gminą Zakliczyn oraz Stowarzyszeniem na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „KLUCZ”, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, II Oś Priorytetowa – Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt będzie realizowany do 31.03.2023 r., a jego celem głównym było opracowanie i przetestowanie standardu funkcjonowania mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi jako form zdeinstytucjonalizowanych. Projekt ma przyczynić się do realizacji celu szczegółowego nr 3 PO WER poprzez opracowanie i przetestowanie standardu/rozwiązania w zakresie deinstytucjonalizacji, umożliwiającego osobom z różnego rodzaju sprzężonymi niepełnosprawnościami (w tym co najmniej osobom z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, osobom głuchoniewidomym, osobom niewidomym z niepełnosprawnością fizyczną oraz osobom chorującym psychicznie z niepełnosprawnością fizyczną) niezależne życie, rozumiane jako posiadanie zdolności dokonywania wyborów i podejmowania decyzji, m.in. odnośnie miejsca zamieszkania, współmieszkańców oraz sposobu organizacji życia codziennego. Gmina Wieprz jest jedną z pięciu gmin województwa małopolskiego biorących udział w pilotażowym wdrożeniu standardu usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi jako form zdeinstytucjonalizowanych, opracowanym w ramach projektu. Odbiorcami wsparcia będą osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym co najmniej osoby z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, osoby głuchoniewidome, osoby niewidome z niepełnosprawnością fizyczną oraz osoby chorujące psychicznie z niepełnosprawnością fizyczną, ich rodziny oraz otoczenie. Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Numer i nazwa osi priorytetowej: II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Numer i nazwa działania: Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt pozwolił na wyremontowanie mieszkania dla 2 osób niepełnosprawnych

ze środków projektowych oraz utworzenie i działalność mieszkania chronionego na terenie gminy. Działanie, w zdecydowanej większości finansowane ze środków unijnych, ma wpłynąć na poprawę i ugruntowanie wizerunku osoby niepełnosprawnej w środowisku lokalnym. Projekt był skierowany do wszystkich mieszkańców Gminy (w 2020 r. nie skorzystała z projektu żadna osoba powyżej 60 roku życia);

-/ „Wspieraj seniora”, z terminem realizacji do 31 marca 2021 r. Program był skierowany do osób po 70. roku życia, które pozostają w domach ze względu na zagrożenie zakażeniem Covid-19. W szczególnych przypadkach, związanych z sytuacją społeczną lub rodzinną, z pomocy mogą skorzystać również osoby przed 70. rokiem życia. Zadanie było dofinansowane ze środków otrzymanych od Wojewody w ramach Programu „Wspieraj Seniora”, w formie dotacji celowej. Dotacja była przeznaczona na dofinansowanie zadania własnego beneficjenta dotacji, polegającego na zorganizowaniu i realizacji usługi wsparcia polegającej w szczególności na dostarczeniu zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej. Seniorzy potrzebujący pomocy mogą kontaktować się również bezpośrednio z GOPS w Wieprzu [...]. Z projektu skorzystało w 2020 r. pięciu seniorów.

(akta kontroli str. 499-500; 582-587; 663-666; 667-668)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina rozeznawała sytuację mieszkańców, w tym osób starszych w Gminie poprzez badania ankietowe i diagnozę potrzeb społeczności lokalnej. W ramach pomocy społecznej oferowała mieszkańcom różne formy wsparcia. Opracowała Strategię i monitorowała jej realizację, a także dokonywała oceny zasobów pomocy społecznej i przedkładała je Radzie Gminy.

OBSZAR

2. Wykonywanie dotowanych zadań, uzyskanie zakładanych efektów oraz przestrzeganie zasad wykorzystania środków określonych w Programie „Senior+”.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Przygotowanie oferty w ramach Programu Senior+.

Oferta realizacji zadania na 2019 r. została przygotowana przez pracowników Urzędu i dotyczyła modułu I, obejmującego utworzenie lub wyposażenie Dziennego Domu „Senior+”/”Klubu Senior+”. Oferta, złożona 28 grudnia 2018 r., została wypełniona na formularzu wskazanym w ogłoszeniu o konkursie i spełniała wymogi formalne wskazane w Programie rządowym. Placówka miała zostać utworzona w wyniku przebudowy istniejącego budynku GŚDS. Do oferty został dołączony, wypełniony zgodnie z wzorem, program inwestycji oraz harmonogram rzeczowo-finansowy, zgodnie z którymi zakres rzeczowy obejmował m.in.: wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych, roboty przygotowawcze (termomodernizację), izolację fundamentów i docieplenie ścian, tynki i poddasze, roboty wykończeniowe, wewnętrzne instalacje: wodociągowa, c.o., gazowa i wod.-kan. oraz montaż kotłów, a także zakup wyposażenia do pomieszczeń placówki. W wyniku realizacji projektu miały zostać urządzone pomieszczenia: ogólnodostępne, pełniące funkcję sali spotkań seniorów,

kuchenne (na potrzeby planowanych zajęć kuchennych), do utrzymywania lub zwiększenia aktywności ruchowej (zaopatrzone w odpowiedni do potrzeb i sprawności osób starszych), pełniące funkcję szatni oraz socjalne. Miały zostać urządzone również dwie łazienki, pokój zabiegowo-pielęgniarski, pokój wypoczynkowy z miejscami do leżenia, biuro (pełniące zarazem funkcję pomieszczenia do terapii indywidualnej).

W ofercie przedstawiono również źródła finansowania, w podziale na dotację i środki własne, a wskazane w ofercie koszty były kosztami kwalifikowalnymi, zgodnie z treścią Programu i treścią ogłoszenia konkursowego. Wśród podanych kosztów były m.in. koszty wykonania podjazdu dla osób niepełnosprawnych, roboty przygotowawcze (termomodernizacja), wewnętrzne instalacje (wod.-kan., wodociągowa, gazowa, c.o.), koszty wyposażenia pomieszczeń (w tym sprzęt rehabilitacyjny, meble kuchenne, wyposażenie kuchni).

(akta kontroli str. 152-172)

2.2. Zawarcie umowy o dofinansowanie z Wojewodą.

Małopolski Urząd Wojewódzki (MUW) w dniu 15 lutego 2019 r. poinformował Gminę o ogłoszeniu wyników konkursu w ramach Programu Senior+ i uzyskaniu przez nią dofinansowania złożonego wniosku. W piśmie ustalono również nieprzekraczalną datę złożenia oświadczenia o przyjęciu dotacji, którą ustalono na dzień 22 lutego 2019 r. Przedmiotowe oświadczenie, podpisane przez Wójta i Skarbnika Gminy, zostało złożone z dnia 19 lutego 2019 r.³³

Następnie MUW przesłał drogą elektroniczną w dniu 30 kwietnia 2019 r.³⁴ projekt umowy WP-III.9421.37.8.2018, w celu podpisania elektronicznym podpisem kwalifikowanym i zwrotnego przekazania „w możliwie najkrótszym terminie za pośrednictwem ePUAP”. Projekt umowy został podpisany i przekazany poprzez ePUAP 16 maja 2019 r. Integralną częścią umowy był program inwestycji budowlanej, program inwestycji dla zakupów inwestycyjnych, harmonogram rzeczowy i finansowy oraz wzory: opisu faktur/innego dokumentu o równoważnej wartości dowodowej, sprawozdania o trwałości realizacji zadania, wniosku o uruchomienie dotacji oraz rozliczenia dotacji.

Przedmiotem umowy, która miała obowiązywać od 1 marca 2019 r., było utworzenie placówki w ramach Modułu I Programu Wieloletniego „Senior+”. Całkowity koszt inwestycji przedstawiony w ofercie (programie inwestycji i harmonogramie rzeczowo-finansowym) miał wynieść 890 724,30 zł, z tego środki własne wynosić miały 590 724,30 zł oraz środki pochodzące z dotacji celowej budżetu państwa - 300 000 zł³⁵. Zgodnie z umową, celem dotacji miało być zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym seniorów poprzez rozbudowę infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym, a efektem rzeczowym realizacji dotowanego zadania miało być utworzenie i uruchomienie placówki Senior+ nie później niż 1 stycznia 2020 r. Zadanie miało być realizowane w okresie od 1 marca 2019 r. (rozpoczęcie) do 31 grudnia 2019 r. (zakończenie rzeczowe i finansowe). Zgodnie z umową, trwałość dotowanego zadania obejmować miała okres co najmniej trzech lat od dnia następującego po dniu zakończenia realizacji zadania.

³³ W pismo z dnia 15 lutego 2019 r., znak WP-III.9421.3.4.2019 MUW Wydział Polityki Społecznej jako nieprzekraczalny termin złożenia przedmiotowego oświadczenia wyznaczył 22 lutego 2019 r.

³⁴ Pismo z dnia 26 kwietnia 2019 r., znak: WP-III.9421.3.4.2019

³⁵ W ramach działu 852 rozdział 85295 § 6330 klasyfikacji budżetowej (budżet zadaniowy 13.1.4.1. – Wspieranie aktywnego starzenia się.

Do umowy został zawarty aneks nr 1/2019³⁶, w którym dokonano zmiany brzmienia § 1 ust. 2 oraz § 2 ust. 3, dotyczących przedmiotu umowy i wykorzystania środków dotacji na realizację zadania, według zaktualizowanej oferty³⁷. Integralną częścią aneksu był zaktualizowany kosztorys do oferty złożonej 28 grudnia 2018 r.

(akta kontroli str. 173-324)

W dniu 7 stycznia 2020 r. Gmina złożyła w MUW ofertę realizacji zadania w 2020 r. w ramach programu Senior+. Oferta dotyczyła zapewnienia Dziennego Domu w okresie od 2 stycznia do 31 grudnia 2020 r.³⁸ W ramach zadania miały być zaspokajane potrzeby 15 uczestników w wieku powyżej 60 lat wymagających wsparcia, z uwzględnieniem ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej i intelektualnej, indywidualnych potrzeb i możliwości, w oparciu o indywidualne plany działania. W ofercie przedstawiono zasoby kadrowe przewidywane do realizacji zadania, w tym fizjoterapeuty, opiekuna oraz pięciu innych pracowników, w tym animatora kulturalnego, pracownika socjalnego, pracownika administracyjnego i pomoc sprzątającą. Jako całkowity koszt zadania podano 212 834,00 zł, w tym kwota wnioskowana 54 000 zł³⁹. Wśród oferowanych usług były: terapia zajęciowa, zajęcia podnoszące sprawność fizyczną, imprezy integracyjne, rekreacyjno-rozrywkowe i okolicznościowe. Usługi aktywizująco-usprawniające miały być realizowane w formie terapii grupowych i indywidualnych. Oferta zawierała również wymogi dotyczące zasobów kadrowych i rzeczowych, przewidywanych do wykorzystania przy realizacji zadania.

W dniu 4 marca 2020 r. Wojewoda Małopolski wystosował do Gminy pismo⁴⁰, w którym wzywał do złożenia oświadczenia o przyjęciu dotacji w edycji 2020 r., w związku z ogłoszeniem wyników kolejnego naboru ofert oraz uzyskaniem przez Gminę dofinansowania.

W dniu 13 marca 2020 r. Gmina wystąpiła do Wojewody⁴¹ o odstąpienie od realizacji projektu w ramach modułu II programu Senior+, z uwagi na fakt uzyskania dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020 na realizację projektu, polegającego na zapewnieniu funkcjonowania Domu Seniora⁴². Odstąpienie powyższe Gmina podjęła, ponieważ Wójt jednocześnie poinformował Wojewodę Małopolskiego, że zachowana zostanie trwałość projektu sfinansowanego w 2019 r. w ramach modułu I.

Wójt Gminy, oceniając realizację Programu Senior+, napisała m.in., że: *głównym celem projektu była poprawa jakości życia seniorów w środowisku lokalnym, zapewnienie im wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia [...] i zakładany rezultat został osiągnięty poprzez działanie Klubu Senior+ w pięciu miejscowościach gminy Wieprz oraz utworzenie i prowadzenie Dziennego Domu Seniora (Dzienny Dom Senior+).*

³⁶ Przekazany drogą elektroniczną do Gminy 20 grudnia 2019 r.

³⁷ Przekazanej do MUW w dniu 16 grudnia 2019 r.

³⁸ Pismo ZKiRG.041.22.2019 z 3 stycznia 2020 r.

³⁹ Środki własne Gminy – 158 834,00 zł, czyli 72,1% ogółu kosztów.

⁴⁰ Pismo Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego Wydział Polityki Społecznej z 4 marca 2020 r., znak: WP-III.9421.3.15.2020.

⁴¹ Pismo znak: ZKiRG.042.9.2019.

⁴² Działalność miała być realizowana na warunkach określonych w projekcie RPMP.09.02.02-12-0469/10 pn. Utworzenie Dziennego Domu Opieki i Aktywizacji osób niesamodzielnych na terenie gminy Wieprz w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 9. Region spójny społecznie, Działanie 9.2. Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.3. Usługi opiekuńcze oraz interwencja kryzysowa – SPR z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wskazała także, że dostępna oferta wsparcia w Domu wpisuje się w potrzeby i oczekiwania seniorów, a działania realizowane w ramach Programu są pozytywnie odbierane nie tylko przez samych seniorów, ale przez całą społeczność lokalną, a także że Program wpłynął korzystnie na poprawę jakości życia seniorów w środowisku rodzinnym i lokalnym, a także był dużym wsparciem dla władz samorządowych w zabezpieczeniu podstawowych usług z obszaru pomocy społecznej, kierowanych do najstarszych mieszkańców”.

(akta kontroli str. 357-368; 369-378; 564-571)

2.3. Wydatkowanie środków i realizacja zadania wskazanego w umowie.

Na podstawie § 17 ust. 1 umowy, w trakcie realizacji zadania Gmina czterokrotnie występowała do Wojewody z wnioskami o dokonanie zmian w projekcie, które dotyczyły m.in. modyfikacji zakresu rzeczowego wykonywanych robót (w związku z zaleceniami konstruktora dot. ochrony przeciwpożarowej, warunków higieniczno-sanitarnych); sprostowania wartości wskaźnika „całkowitej powierzchni użytkowej pomieszczeń”, aktualizacji harmonogramu wydatkowania środków w związku z przesunięciem środków na grudzień i modyfikacji planowanego do zakupu wyposażenia obiektu (m.in. w związku z zaleceniami Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wadowicach) oraz o dokonanie zmian w zakresie rzeczowym w zakresie wyposażenia (sprzęt rehabilitacyjny i materiały dekoracyjne).

Wojewoda dokonywał na bieżąco akceptacji wszystkich powyższych wniosków poprzez pisemne zgody, skutkujące ostatecznie zawarciem w dniu 16 grudnia 2019 r. aneksu nr 14³.

Zadanie zostało zrealizowane zgodnie z zawartą umową, wraz z aneksem.

W celu realizacji zadania Gmina przeprowadziła postępowania w sprawie udzielenia zamówienia publicznego, tj. trzy przetargi nieograniczone:

- Nadbudowa z przebudową budynku Gminnego Środowiskowego Domu Samopomocy oraz budowa kładki dla pieszych w ramach zadania inwestycyjnego „Dostosowanie budynku na potrzeby Dziennego Domu Pomocy Społecznej”;
- Termomodernizacja budynku Gminnego Środowiskowego Domu Samopomocy w ramach zadania inwestycyjnego „Utworzenie Dziennego Domu „Senior+” w Wieprzu;
- Przebudowa budynku Gminnego Środowiskowego Domu Samopomocy ze zmianą sposobu użytkowania strychu dla potrzeb dziennego pobytu osób starszych; budowa instalacji wod-kan., c.o., gazu, energetycznej w ramach zadania inwestycyjnego: „Utworzenie Dziennego Domu „Senior+” w Wieprzu.

Na dostawę wyposażenia, tj. wykonanie mebli na wymiar, wraz z dostawą, Gmina przeprowadziła w listopadzie 2019 r. rozeznanie rynku i dokonała wyboru producenta, który zaoferował usługi stolarskie na kwotę brutto 18 900 zł, uznając przedstawioną ofertę za najkorzystniejszą cenowo, poprawną pod względem formalnym i mieszczącą się w limicie środków przeznaczonych na ten cel w budżecie. Badanie dokumentacji wymienionych wyżej postępowań nie wykazało nieprawidłowości.

W przedłożonym Wojewodzie rozliczeniu końcowym zadania Gmina wykazała wydatkowanie środków finansowych w wysokości 890 394,56 zł, z tego 300 000 zł, jako środki pochodzące z dotacji z budżetu państwa, zatem kwota wydatków ogółem była niższa w stosunku do planowanej w ofercie o 329,74 zł.

⁴³ Gmina złożyła uaktualnioną ofertę w dniach 16 grudnia 2019 r. i 30 grudnia 2019 r.

W wyniku analizy przedłożonego rozliczenia i uznaniem, że wydatki, jako niższe niż planowano, zmniejszyły wartość kosztorysową inwestycji o 0,04% w stosunku do wartości pierwotnej, Wojewoda obniżył proporcjonalnie wysokość dotacji i zobligował Gminę do zwrotu dotacji w wysokości 111,06 zł. Zatem ostateczna wysokość dotacji wyniosła 299 888,94 zł. Gmina dokonała zwrotu dotacji w dniu 7 kwietnia 2020 r.

Udział środków własnych w realizacji zadania stanowił 66,3% ogólnej wartości zadania, co było zgodne z zapisami umownymi, zgodnie z którymi udział środków własnych Gminy na realizację zadania miał stanowić minimum 20% kosztów realizacji całego zadania.

(akta kontroli str.187-368; 618-662)

Zgodnie z obowiązującym zakładowym planem kont⁴⁴, Gmina prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową środków⁴⁵, co było zgodne z wymogami umowy (§ 3 pkt 1).

Analiza wszystkich dowodów księgowych związanych z realizacją projektu wykazała, że wszystkie dokumenty zawierały informacje wyszczególnione w załączniku nr 2 do umowy, w tym m.in. opis faktury i/lub innego dokumentu o równoważnej wartości dowodowej, potwierdzającego wydatkowanie środków dotacji albo środków własnych stanowiących wkład własny, adnotację „płatne z dotacji celowej [...]”, wskazanie przeznaczenia zakupionych towarów/usług lub innego rodzaju opłaconej należności, potwierdzenie sprawdzenia faktury pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym przez upoważnione osoby, podanie klasyfikacji budżetowej oraz zapis, że zadanie zostało zrealizowane zgodnie z ustawą prawo zamówień publicznych. Poniesione wydatki dotyczyły zakresu rzeczowego wskazanego w ofercie. Działania te były zgodnie z zapisami umowy oraz obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli str. 588-606)

Odnosnie do warunków i sposobu przechowywania dokumentacji związanej z projektem, pracownik Urzędu Gminy odpowiedzialny za realizację projektu wyjaśnił, że *dokumentacja związana z realizacją projektu przechowywana była zgodnie z właściwymi przepisami w sprawie: instrukcja kancelaryjna, jednolity rzeczowy wykaz akt oraz instrukcja w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów, a także rachunkowości w zakresie przechowywania dokumentacji księgowej. Dokumentacja przechowywana jest w utworzonych tematycznie teczkach w zamykanych szafach w poszczególnych referatach. Po tym okresie przekazana zostanie do archiwum zakładowego.*

Działania te spełniały wymogi umowy dot. przechowywania dokumentacji związanej z realizacją zadania.

Ponadto, zgodnie z umową, beneficjent i podmiot, któremu beneficjent zleci zadanie do realizacji, zobowiązani byli do informowania, że zadanie jest współfinansowane ze środków otrzymanych od Wojewody w ramach Programu, a informacja na ten temat, wraz z logo Programu, powinna się znaleźć we wszystkich materiałach, publikacjach, informacjach dla mediów, ogłoszeniach oraz wystąpieniach publicznych, dotyczących realizowanego zadania, a także w szczególności w materiałach promocyjnych, informacyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych, dotyczących realizowanego zadania. Beneficjent zobowiązany

⁴⁴ Wprowadzonym do stosowania Zarządzeniem Nr 88/2010 Wójta Gminy Wieprz z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie ustalenia zakładowego planu kont oraz ustalenia dokumentacji przyjętej polityki rachunkowości dla Urzędu Gminy Wieprz, ze zmianą wprowadzoną Zarządzeniem nr 57/2012 z dnia 31 lipca 2012 r.

⁴⁵ Konto 080 – Inwestycje (środki trwałe w budowie) analityka: 080-xxx; gdzie xxx oznacza kolejny numer zadania inwestycyjnego.

był do umieszczenia logo Programu oraz informacji o korzystaniu z dofinansowania na terenie placówki w miejscu widocznym dla osób korzystających z placówki przez okres dofinansowania oraz okres trwałości.

Oględziny i analiza dokumentacji wykazała, że beneficjent środków budżetowych spełnił powyższe obowiązki poprzez zamieszczenie informacji (w tym logo) o przystąpieniu do rządowego programu Senior+ m.in. na dokumentach informujących o programie oraz w pomieszczeniach placówki i na zakupionym sprzęcie.

(akta kontroli str. 501-517; 608-617)

2.4. Organizacja placówki Senior+.

Na potrzeby seniorów Gmina utworzyła zarówno Dzienny Dom Seniora z siedzibą w Wieprzu, w budynku przy ul. Podgórze 18, jak i Klub Senior+, funkcjonujący w pięciu miejscowościach Gminy, tj. w Wieprzu, z siedzibą w GOK przy ul. Centralnej 7 (klub główny), we Frydrychowicach, Nidku, Przybradzu i Gierałtowicach (zlokalizowanych w wiejskich domach kultury w tych miejscowościach).

Na utworzenie i funkcjonowanie Dziennego Domu Senior+ Rada Gminy⁴⁶ dokonała zmian w budżecie Gminy na lata 2019-2020 poprzez zwiększenie wydatków na ten cel.

Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika Referatu Zarządzania Kryzysowego i Rozwoju Gminy, realizacja zadań polegających na wsparciu dla seniorów w ramach programu Senior+, w tym utworzenie domu Senior+ oraz klubów seniora, nie determinowała konieczności utworzenia przez gminę Wieprz jednostki organizacyjnej, gdyż wystarczające w tym zakresie było zawarcie umowy z organizacją pozarządową w następstwie przeprowadzonego konkursu na realizację zadania publicznego w trybie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zdaniem Urzędu Gminy w Wieprzu, z przyczyn organizacyjnych nie byłoby do pogodzenia jednoczesne utworzenie jednostki organizacyjnej oraz powierzenie realizacji zadania publicznego na podstawie umowy innemu podmiotowi, stąd Urząd zdecydował się na zawarcie umowy z organizacją pozarządową, której przedmiotem jest prowadzenie „placówek”, o których wyżej mowa. W oparciu o obowiązujące przepisy, gmina dopełniła obowiązku polegającego na uwzględnieniu wydatków na utworzenie DDS+ w ramach odrębnego zadania inwestycyjnego oraz po zakończeniu inwestycji na funkcjonowanie placówki. Rozwiązanie takie zgodne było z założeniami Wieloletniego Programu SENIOR+”.

(akta kontroli str. 5-75; 468-496; 501-517; 532-563; 669-672)

Placówka działała w oparciu o statut, który został nadany uchwałą Zarządu Stowarzyszenia Pomocy Bezrobotnym i ich rodzinom z dnia 27 grudnia 2019 r. Stowarzyszenie to, będące organizacją pozarządową, zostało wybrane w drodze konkursu ofert ogłoszonego przez Wójta Gminy Wieprz⁴⁷ na realizację zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej. W statucie zaznaczono, że

⁴⁶ Uchwała Nr IV/30/19 Rady Gminy Wieprz z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie zmian do budżetu gminy; Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego z dnia 15 kwietnia 2019 r. poz. 3043.

⁴⁷ Zarządzenie nr 81/2019 Wójta Gminy z dnia 11 października 2019 r. w sprawie przeprowadzenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób w ramach projektu polegającego na prowadzeniu Dziennego Domu Senior+ w Wieprzu w ramach Programu Wieloletniego „Senior+ w 2020 r.”; dalej: zarządzenie w sprawie otwartego konkursu na realizację zadania publicznego.

działalność Domu będzie realizowana zgodnie ze standardami określonymi w Programie Wieloletnim Senior+. W statucie, jako cel placówki, wskazano m.in. zapewnienie dziennej opieki dla osób starszych, aktywacja, a także wsparcie w łagodzeniu skutków samotności, niesamodzielności i niepełnosprawności, przy uwzględnieniu ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej i intelektualnej oraz indywidualnych potrzeb uczestników.

Uchwałą ww. Stowarzyszenia został wprowadzony w placówce regulamin organizacyjny⁴⁸, zgodnie z którym do podstawowych zadań placówki należała m.in. poprawa jakości życia seniorów, opieka i pomoc w rozwiązywaniu codziennych problemów utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie oraz aktywizowanie seniorów do dalszego podejmowania wysiłków w codziennym życiu. W regulaminie zapisano również, że placówka jest czynna 5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku⁴⁹ przez dziewięć godzin dziennie od 7 do 16. Zapisy regulaminu stanowiły również, że usługi świadczone przez placówkę mają być prowadzone w formie zajęć grupowych i indywidualnych dostosowanych do potrzeb i zainteresowań uczestników zajęć. W harmonogramie dnia w placówce przewidywano m.in. śniadanie, kawę i obiad.
(akta kontroli str. 390-413; 414-451; 518-530)

Rada Gminy przyjęła uchwałę⁵⁰ w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu Senior+. Zgodnie z jej zapisami, opłata za pobyt miała obejmować korzystanie z miejsca pobytu, wraz z wyżywieniem, dowozem oraz świadczone usługi, a jej wysokość - ustalona w formie ryczałtu – miała być uzależniona od sytuacji dochodowej osoby uczestniczącej. Wysokość opłaty ustalono od 20 zł (w przypadku dochodu do 1000 zł) do 50 zł (w przypadku dochodu powyżej 2000 zł). Z pobytu bezpłatnego miały korzystać osoby z dochodem na osobę w rodzinie w wysokości 528 zł oraz 701 zł – w przypadku osób samotnych. Przedmiotowa uchwała została uchylona w całości przez Radę Gminy, poprzez przyjęcie w dniu 25 lutego 2020 r. uchwały uchylającej⁵¹, w związku z objęciem dofinansowaniem projektu środkami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, w ramach Osi Priorytetowej 9. Region Spójny Społecznie.

Zasady rekrutacji oraz zasady funkcjonowania placówki zostały określone w regulaminie określonym w zarządzeniu Wójta⁵². Regulamin stanowił, że pobyt w placówce będzie odpłatny, a opłata obejmować będzie korzystanie z usług świadczonych oraz wyżywienie. Zasady odpłatności zostały uregulowane uchwałą Rady Gminy Wieprz. Wysokość opłaty miała zostać ustalona w drodze indywidualnej decyzji administracyjnej Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z siedzibą w Wieprzu, który miał sprawować bezpośredni nadzór nad działalnością placówki. Regulamin stanowił, że uczestnikami placówki mogły być

⁴⁸ Uchwała Nr 2/2019 Zarządu Stowarzyszenia Pomocy Bezrobotnym i ich rodzinom „Nadzieja” z siedzibą w Wieprzu z dnia 27 grudnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu organizacyjnego Dziennego Domu Senior+ w Wieprzu, ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr 7/2020 z 30 września 2020 r. ; dalej: *regulamin*.

⁴⁹ Z wyjątkiem świąt i dni wolnych od pracy.

⁵⁰ Uchwałą Nr XII/102/2019 Rady Gminy Wieprz z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu „Senior+”. Uchwała miała obowiązywać od 1 stycznia 2020 r.

⁵¹ Uchwała nr XIII/120/2020 Rady Gminy Wieprz z dnia 25 lutego 2020 r. w sprawie uchylenia uchwały nr XII/101/2019 Rady Gminy Wieprz z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu „Senior+”. Uchwała miała obowiązywać od dnia 25 lutego 2020 r.

⁵² Zarządzenie nr 98/2019 Wójta Gminy Wieprz z dnia 8.11.2019 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu rekrutacji oraz określenia zasad funkcjonowania Dziennego Domu Senior+ w Wieprzu. Zarządzenie zostało zmienione w dniu 25 lutego 2020 r., w związku z uzyskaniem dofinansowania ze środków UE – zarządzenie nr 19/2020 z dnia 25.02.2020 r.

nieaktywne zawodowo osoby w wieku powyżej 60 lat, samodzielne lub wymagające częściowej opieki w czynnościach dnia codziennego, zamieszkałe na terenie Gminy, a pierwszeństwo do korzystania ze świadczeń placówki miały mieć osoby m.in. zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z niepełnosprawnością sprzężoną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi (w tym osoby z niepełnosprawnością intelektualną i osoby z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi), korzystające z pomocy żywnościowej, zamieszkujące samotnie oraz osoby z dochodem nieprzekraczającym 529 zł z pozytywną opinią pracownika socjalnego w wywiadzie środowiskowym. Regulamin stanowił również, że na potrzeby uczestników zagwarantowana zostanie możliwość spożywania dwóch posiłków, w tym jednego ciepłego. W ramach oferowanych przez placówkę form wsparcia były usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne, aktywizująco-usprawniające oraz wspomagające. Regulamin określał prawa (m.in. uczestnictwa we wszystkich zajęciach i usługach, korzystania z wyposażenia i materiałów oraz pomocy, współdecydowania w sprawach jego dotyczących) oraz obowiązki (m.in. aktywne uczestnictwo w życiu placówki, współpracy i współdziałania z personelem, dbania o wyposażenie, poszanowanie praw do godności, wolności i intymności innych uczestników, przestrzegania czystości i zasad higieny).

(akta kontroli str. 369-378; 452-462; 463-467)

Kwalifikacje pracowników i współpracowników Gmina określiła w ofercie, przedstawiając zasoby kadrowe przewidywane do wykorzystania przy realizacji zadania publicznego, natomiast kwalifikacje osób, które miały realizować zadanie po jego oddaniu do użytkowania zostały przedstawione w zarządzeniu Wójta w sprawie otwartego konkursu na realizację zadania publicznego. Dotyczyło to personelu w zakresie usług opiekuńczo-pielęgniarskich, aktywizująco-usprawniających oraz wspomagających, wymagając aby odpowiednich do zajmowanego stanowiska kwalifikacji i doświadczenia. W zarządzeniu wskazano również wymóg odnośnie do wymaganego zatrudnienia związanego z realizacją zadania, tj. zatrudnienia opiekunów i pielęgniarki.

Zgodnie ze złożonymi wyjaśnieniami Wójta, seniorzy byli dowożeni do placówki i odwożeni do domu po zakończonych zajęciach transportem Gminy, co było zgodne ofertą.

(akta kontroli str. 152-368; 414-451; 501-517)

2.5. Minimalne standardy placówki Senior+

Główna siedziba Klubu Senior+, która została poddana oględzinom, usytuowana była w budynku Gminnego Ośrodka Kultury z siedzibą przy ul. Centralnej 7 w Wieprzu. Przed placówką znajduje się parking. Do placówki prowadzi podjazd przeznaczony dla osób niepełnosprawnych.

Do dyspozycji Klubowiczów były: duże, przestronne pomieszczenie ogólnodostępne, w którym znajdowały się stoły oraz krzesła, kuchnia (z wyposażeniem, tj. m.in. zlewozmywakiem, sprzętem: lodówką, piecem z okapem kuchennym, kuchenką mikrofalową, czajnikiem elektrycznym, urządzeniami i naczyniami do przygotowania i spożycia posiłku). Jak wyjaśnił Koordynator Grupy Senior+, *seniorzy sami przygotowywali sobie posiłki, w ramach warsztatów kulinarnych.*

Do dyspozycji seniorów/klubowiczów były również toalety (osobna dla kobiet i mężczyzn) wyposażone w m.in. umywalkę, kosz, wc i pisuar (w toalecie męskiej), lustro, ręczniki papierowe. Seniorzy mogli korzystać z pomieszczenia pełniącego funkcję szatni, z wieszakami i szafą oraz kanapą. Placówka wyposażona była ponadto w szafki na przybory. W placówce znajdowało się

ponadto m.in.: pomieszczenie socjalne. Klub główny w Wieprzu działa jeden raz w tygodniu w wymiarze czterech godzin (środy).

Ogłędziny przeprowadzono również w Domu Seniora, usytuowanym na poddaszu budynku jednokondygnacyjnego, znajdującego się na obrzeżach miejscowości Wieprz, w zacisznym, otoczonym zielenią miejscu, na niewielkim wzniesieniu, z dala od ruchu drogowego. Do placówki prowadzi wygodny dojazd na parking przy budynku. Wejście do budynku prowadzi podjazd przystosowany dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich z bezpieczną nawierzchnią. Po obu stronach podjazdu prowadzącego do budynku znajdowały się poręcze.

W placówce znajdowały się:

- ogólnodostępne pomieszczenie-pokój dzienny, pełniący funkcję sali spotkań, wyposażone m.in. w stoły, krzesła, dużą narożną kanapę/sofę, z telewizorem, stoliczkiem, szafami, biurkiem;
- pokój wypoczynkowy, wyposażony m.in. w leżankę (sofę), szafki, stolik kawowy, lampę stojącą, laser do magnetoterapii;
- pomieszczenie do utrzymania/zwiększenia sprawności ruchowej (sala ćwiczeń), wyposażone m.in. w sprzęt do ćwiczeń, lustro, drabinki, krzesła, piłki rehabilitacyjne, kijki do nordic walking, berety rehabilitacyjne, stepper, hantle, urządzenie do ćwiczenia nóg (pedałowania), taśmy rehabilitacyjne, rolery, maty do ćwiczeń; rotor do ćwiczeń kończyn górnych i dolnych, stół rehabilitacyjny, z elektryczną regulacją wysokości, urządzenia do ćwiczeń w podwieszeniu, stół do fizjoterapii;
- pomieszczenie kuchenne, wyposażone m.in. w sprzęty, urządzenia i naczynia do przygotowania i spożycia posiłku, tj. m.in. lodówkę, kuchenkę mikrofalową, czajnik, ekspres do kawy, szafy i szafki kuchenne z naczyniami, piec kuchenny z pochłaniaczem, zlewozmywak, urządzenie do zmywania i wyparzania naczyń, warnik do wody). Jak wyjaśniła Pani Kierownik Domu, *posiłki spożywano na sali widowiskowej, ze względu na fakt, iż było tam więcej miejsca;*
- szatnia z indywidualnymi szafkami (opisanymi imieniem seniora), w której w ustawione były m.in. wózki inwalidzkie, chodziki, a także krzesła, parawan, urządzenie KINECT, monitor terapeuty KINECT;
- łazienka dla niepełnosprawnych, wyposażona m.in. w wc z uchwytem, umywalkę z uchwytem, prysznic z siedziskiem i z zasłonką, lustro; w oknach zainstalowane były żaluzje; dwie toalety, osobno dla kobiet i mężczyzn (z pisuarem);
- pomieszczenie zabiegowo-pielęgniarskie, w którym znajdowały się m.in. urządzenia do rehabilitacji (np. wirówki do rąk i nóg, urządzenie do krioterapii, przenośne urządzenie do zabiegów typu TENS i terapii ultradźwiękowej, lampa bakterioobójcza oraz parawan;
- pomieszczenie socjalne, biuro projektu, pomieszczenie porządkowe, wc dla personelu.

W pomieszczeniach Domu zainstalowane były klimatyzatory. Kierownik Domu wyjaśniła, że *do dyspozycji seniorów były laptopy i tablety*. W pomieszczeniach wyeksponowane były prace plastyczne, wykonane przez seniorów w ramach warsztatów.

Placówka zapewniała 9-godzinną ofertę usług od poniedziałku do piątku w godzinach od 7 do 16. Pani Wójt wyjaśniła, że *seniorzy byli dowożeni/odwożeni do/z placówki transportem Gminy.*

Zarówno Dom jak i Klub spełniały minimalne standardy określone w Programie.
(akta kontroli str. 501-517)

2.6. *Sprawozdawczość jednostki samorządu terytorialnego.*

Jak wskazano wyżej, łączna kwota wydatkowana na realizację zadania określonego umową wyniosła 890 394,56 zł, z tego środki dotacji z budżetu państwa 299 888,94 zł.

Zgodnie z zapisami umowy, Gmina zobowiązana była do przedłożenia rozliczenia końcowego dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminie do 30 stycznia 2020 r., wg wymaganego wzoru, wraz z zestawieniem zapłaconych faktur lub rachunków, uwierzytelnionymi odpisami protokołów odbioru poszczególnych robót lub dostaw oraz dokumentację fotograficzną, obrazującą efekt rzeczowy realizacji dotowanej inwestycji.

Przedmiotowe rozliczenie, wraz z wymaganymi załącznikami zostało złożone 30 stycznia 2020 r. Przekazane sprawozdanie zawierało następujące elementy (m.in.): opis wykonania zadań zgodnie z przyjętym harmonogramem w tym wykaz kosztów, liczba stworzonych miejsc dla seniorów 60+, opis warunków, jakie przygotowano dla nich oraz ofertę zajęć, liczba placówek oraz liczba miejsc deklarowanych i faktycznie utworzonych w placówce.

Gmina dokonała zwrotu dotacji w wysokości 111,06 zł, wraz z należnymi odsetkami w wysokości 2 zł w dniu 7 kwietnia 2020 r., na podstawie pisma Wojewody Małopolskiego z 19 marca 2020 r. odnośnie do złożonego rozliczenia⁵³ inwestycji, na co wskazano wyżej.

Zgodnie z umową, Gmina zobowiązana była również do sporządzenia i złożenia w terminie do 60 dni od dnia, w którym uregulowana była ostatnia płatność związana z finansowaniem inwestycji rozliczenie, wg wymaganego wzoru rozliczenia końcowego dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym.

Wymagane rozliczenie Gmina przekazała do MUW 19 marca 2020 r., wraz z wyjaśnieniem dot. terminu jego złożenia. Wójt informowała Wojewodę, że *na skutek omyłki związanej z harmonogramem przekazywania poszczególnych sprawozdań⁵⁴ przedmiotowe rozliczenie złożone zostało po upływie terminu wskazanego w umowie.*

Do przedłożonego rozliczenia Wojewoda wniósł uwagi odnoszące się do kosztu inwestycji, który – zdaniem Wojewody – uległ zmniejszeniu w stosunku do udzielonej dotacji i złożonego rozliczenia do złożonego przez gminę rozliczenia. Uwagi zostały uwzględnione i – jak wskazano wyżej – Gmina dokonała zwrotu dotacji.

Oprócz wymienionych wyżej rozliczeń i sprawozdań, Gmina zobowiązana była do przedstawienia Wojewodzie w terminie do 30 stycznia każdego roku za rok poprzedni rocznych sprawozdań z trwałości realizacji zadania, wg wymaganego wzoru. Sprawozdanie za 2020 r. zostało złożone 28 stycznia 2021 r.

(akta kontroli str. 187-198; 325-337; 340-346; 350-352)

Odnosnie do funkcjonowania placówki w okresie epidemii covid-19, Wójt złożyła następujące wyjaśnienie: *W okresie epidemii Covid-19, jednostka funkcjonowała*

⁵³ Pismo Wojewody Małopolskiego z 19 marca 2020 r., znak: WP-III.9421.37.8.2018.

⁵⁴ Tj. Senior+ Rozliczenie 2019 – do MUW; Senior+ sprawozdanie do MRPiPS za 2019.

jedynie w okresach, w których była taka możliwość, tj. gdy była zgoda Wojewody Małopolskiego na prowadzenie takich działań. Dom działał z zachowaniem pełnego reżimu sanitarnego. Zakupiono sprzęt do dezynfekcji ośrodka, zapewniono środki ochrony indywidualnej podopiecznych, a także personelu ośrodka, na bieżąco dokonywano dezynfekcji wyposażenia i sprzętu znajdującego się w ośrodku. Ponadto wyjaśniła, że w okresie zawieszenia przez Wojewodę działalności Dom realizował swoje zadania z wykorzystaniem metod i technik porozumiewania się na odległość oraz w formie alternatywnych sposobów realizacji zajęć. Personel utrzymywał stały kontakt telefoniczny i mailowy z podopiecznymi, którzy otrzymywali wsparcie psychologiczne, socjalne, terapeutyczne i opiekuńcze. Zapewniono również dowóz wyżywienia do miejsca zamieszkania oraz dostarczane były materiały do zajęć”.

(akta kontroli str.564-581)

Wojewoda nie przeprowadzał kontroli w czasie realizacji zadania, ani po jego zakończeniu.

(akta kontroli str. 564-581)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Gmina zobowiązana była umową (§ 7 ust. 8) do złożenia Wojewodzie rozliczenia w terminie do 60 dni od dnia, w którym uregulowana była ostatnia płatność związana z finansowaniem inwestycji. Przedmiotowe rozliczenie zostało złożone 19 marca 2020 r., tj. 17 dni po wyznaczonym terminie.

Wójt wyjaśniła⁵⁵, że informowała Wojewodę, że opóźnienie nastąpiło *na skutek omyłki związanej z harmonogramem przekazywania poszczególnych sprawozdań przedmiotowe rozliczenie złożone zostało po upływie terminu wskazanego w umowie.*

Rozliczenie zostało przyjęte bez uwag.

(akta kontroli str. 337-346; 564-571)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działania Gminy w zakresie wykonania dotowanego zadania, mimo stwierdzonej nieprawidłowości. W wyniku realizacji zadania uzyskano zakładany efekt w postaci placówki służącej wsparciu mieszkańców Gminy w wieku powyżej 60 lat.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi 1. NIK nie formułuje uwag.

Wnioski 1. Zapewnienie terminowego składania wymaganych przez Wojewodę Małopolskiego sprawozdań.

⁵⁵ Stosowne wyjaśnienia Wójt złożyła w piśmie do Wojewody z dnia 19 marca 2020 r., wraz z rozliczeniem.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, kwietnia 2021 r.

Kontroler
Barbara Madejska
główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis